

15251

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **14.08.2024**

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı tarafından 7 Ağustos 2024 tarihinde "Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunması Komitesi'ne Sunulan Gölge Rapor"u yayımlanmıştır. Hazırlanan raporda, özellikle Kadına Yönelik Şiddet Hakkında Kanunların Uygulanması ve Kamu Destek Mekanizmalarında Göçmen/Mülteci Kadınların Deneyimleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Rapor, farklı ülke vatandaşlarından oluşan 99 kadına ilişkin Mor Çatı veri sistemine kayıtlı veriler ve STK ve belediyelerde çalışan 12 sosyal çalışmacının katıldığı odak grup toplantısından elde edilen verilere dayandırılmıştır.

Rapora göre; Türkiye'de genel olarak kadına yönelik şiddetle mücadelede mevcut eksiklikler göçmen ve mülteci kadınları yoğun bir şekilde etkilemekte, bu kadınlar şiddetin etkilerini katlanarak yaşamaktadırlar. Özellikle ayrımcılık, önyargı ve anadilinde hizmete erişememenin öne çıktığı çalışma sonucunda, hizmet sağlayıcıların eksik bilgilendirmesi ya da hiç bilgilendirmemesi, dilini bilmediği için zaten hizmet veremeyeceğini varsayması, ayrımcı sözler kullanması ve davranması en yaygın görülen ayrımcılık biçimleri arasındadır.

Özellikle Suriyeli kadınlar şiddete maruz kaldıklarında başvurdukları 6284 sayılı Kanun kapsamında önleyici ve koruyucu tedbirler vermekle yükümlü kolluk birimleri ya da Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) gibi şiddetle mücadele mekanizmalarında arabuluculukla karşılaşabilmekte, erkek şiddetinin zaten onların kültürünün bir parçası olduğu varsayılarak şiddet uygulayanla bir araya getirilmeye çalışılmaktadır.

Çarpıcı örnekler ve anlatımlar barındıran raporda, kadınların hukuki hizmetten yararlanıp yararlanamayacağına dair bilgi sahibi olmadıkları, başvuru mekanizmalarında tercüman bulunmadığı için yaşanan sıkıntılar nedeniyle başvuru yapmaktan vazgeçtikleri, tercüman bulunsa dahi ücretini kendilerinin ödemek zorunda kaldığı görülmektedir.

Şiddete maruz kalan kayıtsız kadınlarınsa hizmetlerin çoğundan faydalanamadığı, faydalansa dahi sonrasında sınır dışı edilme kaygısıyla başvuruda bulunmadığı rapora yansıyanlar arasındadır. Şiddete maruz kalan göçmen ve mülteci kadınlar ŞÖNİM'e sığınak desteği almak üzere ulaştıklarında önce kimlik edinmeleri gerektiği söylenerek İl Göç İdarelerine

yönlendirilmektedirler. İl Göç İdareleri ise kadınları Geri Gönderme Merkezleri'ne göndermektedir ve kadınlar şiddet sonrası ihtiyaç duydukları hiçbir desteğe erişmeden tecrit edilmekte hatta hayati risk barındıran ülkelere gönderilmek üzere sınır dışı edilebilmektedirler.

Yine rapora göre; sığınaklar (sığınma evleri) mevzuatta belirtilmemesine rağmen yalnızca Göç İdaresi tarafından verilmiş bir kimlik numarası olan kadınlara açıktır. Bu yüzden turist vizesiyle Türkiye'de kalan kadınlar ya da kayıtsız göçmen kadınlar ne ŞÖNİM'lere bağlı sığınaklara ne de belediyelere bağlı sığınaklara kabul edilmektedirler. Kayıtsız kadınlar açısından öne çıkan bir diğer sorun da göçmen sağlığı merkezleri dışında sağlık hizmetine erişimlerinin olmayışdır. Kayıtsız kadınlar doğum yaptıktan sonra ihbar edilme kaygısıyla çocuklarının da kaydını dahi yaptıramamaktadır.

Raporda başlık ayrılan bir diğer kadın grubu ise Türki Cumhuriyetler, Balkanlar veya Asya'dan gelen, ev işleri ve bakım işlerinde çalışan başka bir göçmen kadınlardır. Çoğunlukla güvencesiz ve güvensiz çalışma koşulları altında ve ağır iş yükleriyle karşı karşıya kalan bu kadınlar, kadınları yanlarında çalıştıkları kişilere mecbur bırakılmakta ve cinsel şiddet dahil her türlü şiddet riskine daha fazla maruz kalmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'deki kayıtlı ve kayıtsız göçmen ve mülteci kadın ve çocuk sayısı kaçtır? 2024 yılının ilk 8 ayında kaç göçmen ve mülteci kadın şiddet gerekçesiyle kamu kurumlarına başvuru yapmıştır?
- 2- Şiddet nedeniyle kamu kurumlarına başvuru yaptıktan sonra Geri Gönderme Merkezlerine gönderilen ve sınır dışı edilen göçmen ve mülteci kadın ve çocuk sayısı kaçtır? Şiddet nedeniyle başvuru yapan kadınların tercüman masrafları kim tarafından karşılanmaktadır?
- 3- 2014-2024 yılları arasında kaç tane göçmen ya da mülteci kadın sığınma evinde kalmıştır? Göç İdaresi tarafından verilmiş bir kimlik numarası olmayan kadınlar sığınma evi hizmetinden faydalandırılmakta mıdır?
- 4- Türkiye'deki göçmen ve mültecilerin sosyal uyumunu tanımlaması hedeflenen beş yıllık "Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planı: 2018-2023"te sosyal destek programlarının göçmenleri, özellikle de şiddet gören ya da şiddete uğrama riski olan kadın ve çocukları içerecek şekilde geliştirilmesi ve ilgili tüm kurum ve kuruluşlar arasında eşgüdüm ve koordinasyonun güçlendirilmesi öngörülmüştür. Bu konuda, özellikle de kadına yönelik şiddet alanında ne tür somut adımlar atılmıştır?
- 5- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) 34. madde ile şiddet mağduru kadınlara ikamet izni; madde 55 ile de şiddete uğrayan kadınlara sınır dışı edilmeme garantisi verilebilmektedir. Uygulamada görevli olan Göç İdaresi'nin bu durumda olan kadınlara danışmanlık veren bir birimi bulunmakta mıdır?
- 6- YUKK Yönetmeliğine göre "cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış" kişilere yasal statü edinme prosedürlerinde öncelik tanınması ve bu kişilerin maruz kaldığı şiddetten dolayı yaşadıkları hasarların kamu hizmetleri tarafından giderilmesi için gerekli koordinasyonun sağlanması öngörülmektedir. Bu kişilerin korunmasını öncelik haline getiren ya da bu kişilerin sosyal destek mekanizmalarına erişmesini sağlayacak kurumlar arası koordinasyon hangi kamu mekanizması ile ve ne şekilde sağlanmaktadır?

- 7- 6284 sayılı Kanun kapsamında böyle bir gereklilik olmamasına rağmen, 2018 tarihli bir Göç İdaresi hizmet içi genelgesi, göçmen kadınlardan şiddete uğradıklarında başvurdukları şikayet mekanizmalarında şiddet kanıtı istemelerini öngörmüştür. Bu uygulamanın uluslararası sözleşme ve ulusal mevzuata uygun hale getirilmesi için ne tür çalışmalarınız bulunmaktadır?
- 8- Göçmen ve mülteci kadınlara da hizmet veren kamu kurumlarında başta göç mevzuatı ve kadına yönelik şiddet olmak üzere kamu hizmeti veren çalışanlar ne tür eğitimlerden geçmektedir?
- 9- Türkiye’de bulunan göçmen ve mülteci kadınlara kadına yönelik şiddet konusunda başvuru mekanizmalarına ilişkin eğitimler verilmekte midir?